

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 23/2007 vp

Hallituksen esitys sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2007 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta (HE 137/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Minna Liuttu ja vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Paula Väliaverron, Verohallitus
- osastopäällikkö Erkki Meriläinen, Kansaneläkelaitos
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- apulaisjohtaja Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- ekonomisti Harri Hietala, Suomen Yrittäjät ry
- lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista annettua lakia.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,04 prosenttiyksikköä 1,24 prosenttiin. Eläkkeen- ja etuudensaajien maksu alenee 1,41 prosenttiin. Työnantajan kan-

saneläkemaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,1 prosenttiyksikköä vuoden 2007 tasosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2008 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitettyjä maksuprosenttien muutoksia tarpeellisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavien huomautuksin.

Sairaanhoitomaksu

Hallituksen esityksessä on kyse vuoden 2006 alusta voimaan tulleen sairausvakuutuksen rahoitusuudistuksen yhteydessä säädettyjen maksuprosenttien tarkistamisesta. Valiokunta piti maksuja edellisen kerran tarkistettaessa tarpeellisena, että sosiaali- ja terveysministeriö selvittää keinot nykyistä parempaan maksuperusteiden kehityksen ennakkointiin (StVM 46/2006 vp). Voimassa olevan sairausvakuutuslain 18 luvun 26 §:ssä määritellään ne rajat, joiden puitteissa sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuuden kokonaismäärä voi vaihdella ilman, että se vaikuttaa tuleviin vakuutusmaksuihin tai valtion rahoitusosuuden määrään. Jos rahoitusomaisuuden vähimmäismäärän arvioidaan alittavan kahdeksan prosenttia tai ylittävän kymmenen prosenttia sairausvakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista, arvioitu vaje tai ylijäämä on otettava huomioon seuraavan vuoden vakuutusmaksuja ja valtion rahoitusosuutta vahvistettaessa.

Sairausvakuutuksen rahoituksen nousupaineiden vähentämiseen on päästy verotulojen kasvun vuoksi ja lääkekustannusten kasvua hillitsemällä. Sairausvakuutuksen etuuskulujen oletetaan kuitenkin jatkossa kasvavan yleistä palkkaja hintakehitystä nopeammin. Nyt esitetty maksuprosenttien alennus jää näin ollen todennäköisesti väliaikaiseksi. Maksujen järkevästä, ennalakoivasta ja mahdollisimman tasaisesta kehityksestä on joka tapauksessa tärkeää huolehtia jatkossakin. Sosiaali- ja terveysministeriössä on selvitetty tarvetta ja mahdollisuuksia kasvattaa sairausvakuutusrahaston edellä kuvattua vaihte-

luvälä. Selvityksen perusteella vaihteluvälin laajentaminen näyttää tarkoituksenmukaiselta. Valiokunta katsoo, että valmistelua on syytä jatkaa ja antaa asiasta hallituksen esitys eduskunnalle.

Kansaneläkemaksu

Työnantajan kansaneläkemaksua ja sairausvakuutusmaksua on aikaisemmin korotettu työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamista koskevien alueellisten kokeilujen vuoksi. Valiokunta on pitänyt vakuutusperiaatteen kannalta ongelmallisena maksujen porrastamista esimerkiksi alueellisilla tai muilla rahoituksen tavoitteisiin liittymättömillä perusteilla (StVM 22/2005 vp). Valiokunta on korostanut, että näiden kokeilujen vaikutuksia sekä kyseisten alueiden että rahoittajana toimivan muun Suomen työllisyyteen on pyrittävä arvioimaan (StVM 34/2004 vp). Valiokunta on aiemmin todennut käsityksensä, että maksuvapautusten rahoitus tulisi järjestää kokonaisuutena uudelleen vastamaan paremmin kokeilujen tarkoitusta (StVM 46/2006 vp). Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuskertomuksessaan todennut, että Lapin ja saaristokuntien sosiaaliturvamaksun alennuskokeilulla ei ole toteutetussa muodossa ollut selviä vaikutuksia alueellisiin työllisyyslukuihin tai Lapin kokeilualueen poismuuttoon. Tarkastusviraston mukaan myös maksuvapautuksen seurannassa on ollut merkittäviä puutteita (VTV 153/2007). Valiokunta katsoo, että maksuvapautuskokeiluja koskevien selvitysten tulosten perusteella tulee pikaisesti arvioida säädosmuutosten tarpeellisuus.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Päivi Räsänen /kd
jäs.	Risto Autio /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Paula Sihto /kesk
	Marjaana Koskinen /sd	Anni Sinnemäki /vihr
	Jukka Mäkelä /kok	Lenita Toivakka /kok
	Håkan Nordman /r	vjäs. Merja Kyllönen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.